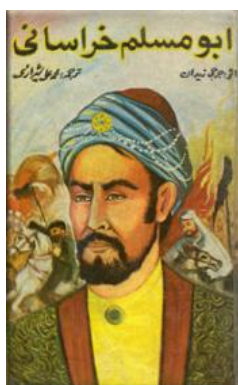

ایران در دوران معاصر

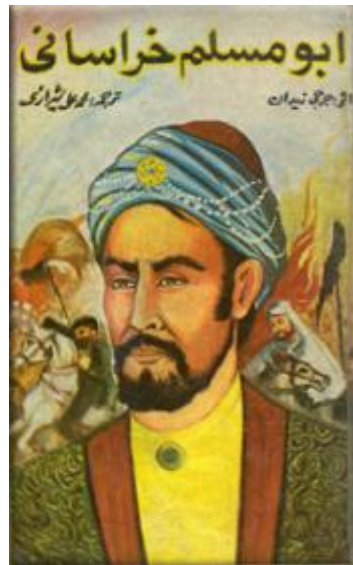
تاریخچه قیام های خونخواهی (ابومسلم خراسانی)

نویسنده: شمشاد امیری خراسانی
انتشار: ۳ آبان ۱۳۹۲ - ۳۰ دقیقه مطالعه

چکیده مقاله

ابومسلم خراسانی کشته شدن ابومسلم، سرآغاز قیامها و شورشهای متعددی شد که به خونخواهی او شکل گرفت و برخی از آنها سالهای سال، خلفای عباسی را به خود مشغول نموده بود. بیشتر این قیامها برای رهایی از سیطره حکومت اعراب بر ایران و دارای رنگ و بوی مذهبی بود. در برخی از آنها برای ابومسلم جایگاهی تقدیس شده تصور شده بود، به گونه ای که بعضا وی را زنده می انگاشتند و معتقد بودند که ظهور وی در زمان موعود فرا خواهد رسید. ... نخستین قیامی که به خونخواهی ابومسلم شکل گرفت، قیام سنباد مجوس بود. سنباد یکی از دوستان و ه

ابومسلم خراسانی

کشته شدن **ابومسلم**، سرآغاز قیامها و شورشهای متعددی شد که به خونخواهی او شکل گرفت و برخی از آنها سالهای سال، خلفای عباسی را به خود مشغول نموده بود. بیشتر این قیامها برای رهایی از سیطره حکومت اعراب بر ایران و دارای رنگ و بوی مذهبی بود. در برخی از آنها برای ابومسلم جایگاهی تقدیس شده تصور شده بود، به گونه ای که بعضا وی را زنده می انگاشتند و معتقد بودند که ظهور وی در زمان موعود فرا خواهد رسید.

...

نخستین قیامی که به خونخواهی ابومسلم شکل گرفت، قیام **سنباد** مجوس بود. **سنباد** یکی از دوستان و همراهان ابومسلم و پیرو آیین زرتشتی بود؛ هر چند که در برخی منابع وی را مزدکی نیز دانسته اند.

وی پس از شنیدن خبر کشته شدن ابومسلم، در سال ۱۳۷ هجری قمری از محل استقرار خود در نیشابور قیام خود را شروع کرد و توانست شهرهایی نظیر قومس و ری را تسخیر کند. با تسخیر ری، اندوخته های ابومسلم که در هنگام عزیمت به سفر حج در این شهر بر جای گذاشته بود، به دست **سنباد** افتاد. [۶۷] وی توانست لشکر بزرگی از زرتشتیان، مزدکیان و شیعیان فراهم آورد که تعداد آن در برخی از منابع برابر یکصد هزار ذکر شده است.

سنباد برای همراه ساختن این فرقه های مختلف مذهبی از ترفندهای مذهبی استفاده می کرد و به طور مثال داستانی را نقل می کرد مبنی بر این که چون منصور آهنگ کشتن ابومسلم نمود، ابومسلم با خواندن نام پروردگار، به کبوتری مبدل شد و از بارگاه خلیفه به کوهی در ری هجرت کرد و اکنون در کنار مهدی و مزدک جای گرفته است تا در زمان موعود از مخفیگاه خود خارج شود. وی مدعی بود که قاصدی، نامه ای از ابومسلم برای او آورده است. با این حال، قیام **سنباد** بیش از هفتاد روز به طول انجامید [و این سپاه عظیم در جنگی که در ناحیه ساوه با لشکر خلیفه به فرماندگی جهور داشت، به علت رم کردن شترها از هم گسیخت و شکست خورد. نقل شده است که در

این جنگ، شصت تا هشتاد هزار نفر از سپاه **سنباد**، از جمله خود وی کشته شدند و شمار کشته شدگان به حدی بود که آثار استخوان های اجساد آنان تا سال ۳۰۰ هجری قمری در منطقه مشهود بوده است.

قیام دیگری که به خونخواهی ابومسلم صورت گرفت، قیام راوندیان بود. راوندیان، جمعی از اهالی خراسان بودند که وانمود می کردند که اعتقاد دارند به این که روح ابراهیم امام در ابومسلم حلول کرده و با کشته شدن ابومسلم، در منصور متجلی شده است. بنابراین به کوفه عزیمت کردند و گرداگرد اقامتگاه منصور طواف می کردند. خلیفه عباسی دستور داد بزرگان ایشان را دستگیر نمایند و به زندان بپندازند، اما این گروه با حمله به مقر منصور، پس از آزادی آنان، به قصد کشتن منصور شورش کردند و درنهایت کشته شدند.

اسحاق ترک از یاران ابومسلم وداعی وی در میان ترکان ماورانهر بود به همین دلیل به اسحاق ترک مشهور گشت برخی وی را ایرانی و بعضی هم وی را از نوادگان یحیی بن زید علوی میدانند اسحاق ترک پس از قتل ابومسلم با تحریک ترکان ماورانهر شورش کرد که سرکوب و کشته شد.

منبع : دائرةالمعارف بزرگ اسلامی، ابومسلم خراسانی (مدخل) و زرینکوب، دو قرن سکوت

برای دیدن زندگی نامه (ابومسلم خراسانی) اینجا را بفشارید.
برای دیدن ماجرای سندباد اینجا را بفشارید.

ارجاع به این مقاله

شمشاد امیری خراسانی، «تاریخچه قیام های خونخواهی (ابومسلم خراسانی)»، پارسیان دژ، ۱۳۹۲.

خواندن مقاله و پیوست های آن در وبسایت پارسیان دژ

نشانی ثابت این نسخه:

<http://parsiandej.ir/articles/1385/pdf/خونخواهی-ابومسلم-خراسانی.pdf>

آخرین ویرایش مقاله: ۱۲ مرداد ۱۴۰۵